

**EIDEREEND *SOMATERIA MOLLISSIMA* ALS SLACHTOFFER VAN
MOSSSEL *MYTILUS EDULIS****Eider Somateria mollissima* as victim of Mussel *Mytilus edulis*

J. JUKEMA

Op 1 januari 1978 zag ik aan de Waddenzeekust bij het gemaal Roptazijl (2 km ten oosten van Harlingen, Friesland) een Eidereend *Somateria mollissima* in erg verzwakte toestand. Het was een vrouwtje in het eerste levensjaar. Om de ondersnavel zat een grote Mossel *Mytilus edulis* geklemd waardoor de vogel zijn bek niet meer kon sluiten en waarschijnlijk ook geen voedsel meer tot zich kon nemen (fig. 1). Het dier liet steeds de snavel in het water

hangen en dobberde versuft rond. Waarschijnlijk zou het binnen enkele dagen de hongerdood sterven. Om de vogel uit het water te pakken, kwam ik steeds een armlengte te kort. Toen ik een half uur later weer kwam met een schepnet en een fototoestel, was het dier met het vallend tij al ver de Waddenzee ingedreven.

Vermoedelijk heeft de Eidereend bij het voedselzoeken met zijn vlakke ondersnavel in de enigszins geopende Mossel gestoten. De Mossel heeft zich hierop met zijn sterke sluitspijeren de beide schelphelften willen sluiten en zich zo om de ondersnavel geklemd. De eend was blijkbaar niet in staat zich van dit sterke en grote prooidier te ontdoen. Deze waarneming sluit aan bij de resultaten van het onderzoek van Swennen (1976) dat Eidereenden zorgvuldig op formaat en vorm van hun prooidieren selecteren en dit ook moeten doen vanwege het risico dat aan het hanteren van deze prooidieren gebon-

den is. De door mij gevonden eend is daarbij kennelijk wat te nonchalant geweest. Eerder gaf Cottam (1939) al een foto van een Eidereend die gestorven was doordat er een Mossel tussen tong en verhemelte was komen klem te zitten. Heimans (1905) vertaalde een verhaal van W. J. Long (Canada) waarbij gezien werd dat twee Eidereenden in de vroege lente op een zoetwatermeer steeds wel een minuut lang hun kop onder water hielden en dit hielden ze vol tot donker aan toe. Een paar weken later was op dezelfde plaats een mannetje op dezelfde manier bezig met zijn kop. Dit dier werd geschoten. Het bleek toen dat er een levende Zeemossel om de tong zat geklemd. Een oude visser zou dit ook al eens hebben gezien. De verklaring die Long aan het merkwaardige gedrag van de Eiders gaf, was dat ze probeerden de mossels in zoet water te verdrinken om hun tong te bevrijden.

SUMMARY

On the first of January 1978 in the Wadden Sea near Harlingen, Friesland, a first year female Eider *Somateria mollissima* has been observed with a Mussel *Mytilus edulis* tightened around the under-bill. The bird was already terribly pulled down and probably would starve within a few days.

LITERATUUR

- Heimans, E. 1905. Eenden en mossels. *Levende Nat.* 9: 9-11.
Cottam, C. 1939. Food habits of North American diving ducks. *US Dept. of Agric. Techn. Bull.* 643: 1-135.
Swennen, C. 1977. Populatie-structuur en voedsel van de Eidereend *Somateria m. mollissima* in de Nederlandse Waddenzee. *Ardea* 64: 311-371.
Adres: J. Jukema, Haerdastate, Oosterbierum.